

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія

Затверджено
на засіданні кафедри економічної
і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №_1_ від “_31_” серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри доц. Гудзеляк І. І.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОЇ ДУМКИ»,
що викладається в межах ОПП Економічна і соціальна географія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів з спеціальності 106 Географія

Львів 2023

Назва курсу	<i>Історія суспільно-географічної думки</i>
Адреса викладання курсу	Географічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. П. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000, Україна
Факультет і кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет. Кафедра економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Природничі науки. 106 Географія
Викладачі курсу	<i>Влах Мирослава Романівна</i> , канд. геогр. наук, доцент кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
Контактна інформація викладачів	myroslava.vlakh@lnu.edu.ua, mvlakhr@ukr.net, https://geography.lnu.edu.ua/employee/vlah-myroslava-romanivna тел. моб. 066-741-97-35
Консультації з курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекційно-семінарських занять. Також можливі онлайн-консультації через Zoom або Microsoft Teams. Для погодження часу онлайн- консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/bachelor/geography-ekonom-social
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Історія суспільно-географічної думки» викладається відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра з природничих наук за спеціальністю 106 Географія у 3 семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Зміст навчальної дисципліни «Історія суспільно- географічної думки» відображає еволюцію суспільно- географічної думки (історія розвитку ідей, гіпотез, понять, концепцій, теорій, становлення наукових шкіл) від найдавніших часів до сьогодення; ознайомлює зі сучасними проблемами суспільно-географічної науки та перспективами її подальшого розвитку, розкриває періодизацію становлення і розвитку методологічних засад головних суспільно-географічних теорій; внесок у розвиток географії окремих персоналій, формування наукових шкіл; ознайомлює зі суспільно-географічним джерелознавством.

Мета та цілі курсу	<i>Метою</i> вивчення дисципліни «Історія суспільно-географічної думки» є засвоєння знань з історії становлення та розвитку суспільної географії як фундаментальної науки; ознайомлення з теоретико-методологічними засадами курсу; опанування знаннями з історії суспільно-географічної науки в розрізі окремих історичних періодів та визначення тенденцій її поступу; уміння застосовувати історико-географічний метод у практиці конкретних наукових досліджень; здійснювати пошук наукових джерел з конкретних тем науково-дослідницьких завдань; складати та оформляти список використовуваних джерел.
Література для вивчення дисципліни	Базова: 1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 332 с. 2. <i>Жупанський Я. І.</i> Історія географії в Україні : навч. посіб. / Я. І. Жупанський. – [2-ге вид., допов.]. – Київ : Шлях, 2006. – 275 с. 3. <i>Круль В. П.</i> Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. ХХ століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – 344 с. 4. <i>Шаблій О. І.</i> Основи загальної суспільної географії: підручник / О. І. Шаблій – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 444 с. 5. <i>Шаблій О. І.</i> Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – 744 с. 6. <i>Keltie S. J.</i> History of Geography / J. S. Keltie. – N. Y. : Hardpress Publishing, 2012. – 178 p. 7. <i>Martin G. J.</i> All Possible Worlds: a History of Geographical Ideas / G. J. Martin. – N. Y. : Oxford University Press, 2005. – 624 p. 8. <i>Naidu V.</i> History of Geography / V. Naidu. – N. Y. : Amazon Digital Services LLC, 2016. – 382 p. Допоміжна 1. Атлас історії української державності. Українські землі від найдавніших часів до сьогодення / В. Грицеляк, І. Дикий, І. Ровенчак. – Львів : НВФ «Карти і атласи», 2013. – 128 с. 2. <i>Геродот.</i> Історії в 9-ти книгах / Геродот. – [пер., передм. та прим. А. О. Білецького]. – Київ : Наук. думка, 1993. – 576 с. 3. Історичний атлас України. Найдавніше минуле. Русь (Київська держава, Галицько-Волинська держава). – [кер. проекту і авт.-упор. Ю. Лоза]. – Київ : Мапа, 2010. – 300 с. 4. <i>Ковальчук І.</i> Історико-географічний аналіз, синтез і прогноз / І. Ковальчук // Історія української географії : всеукр. наук.-теор. часопис. – 2002. – Вип. 6. – С. 7–23. 5. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія. –

	[упор. та авт. біогр. статей проф. О. Шаблій]. – Львів : Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – 1008 с. 6. <i>Паркер Дж.</i> Атлас “Історія світу” / Дж. Паркер. – [пер. с англ.]. – Київ : ДНВП “Картографія”, 2008. – 192 с. 7. <i>Пістун М. Д.</i> Розвиток суспільної географії в Україні у ХХ – на початку ХХІ сторіччя : монографія / М. Д. Пістун. – Київ, 2009. – 112 с. 8. <i>Рудницький С.</i> Історія землезнання України / С. Рудницький. – Ч. 1. Старі віки. – Київ; Прага, 1925. – 131 с. 9. <i>Рудницький С.</i> Про становище історичної географії в системі сучасного землезнання / С. Рудницький // Зап. Іст.-філол. відділу ВУАН. – 1927. – Кн. 13–14. 10. <i>Шаблій О. І.</i> Львівська суспільно-географічна школа (до 60-річчя кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка) / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 168 с. 11. <i>Щодра О.</i> Історична географія України : навч. посіб. / О. Щодра. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2016. – 296 с. 12. Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка : в 2 т. – Т. I : А–К. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 716 с; Т. II : Л–Я. – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 764 с. Інформаційні ресурси: 1. <i>Влах М.</i> Історія географії : навч. посіб. / М. Влах. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 338 с. URL: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/history-of-geography-Vlah_2018.pdf. 2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання. URL: www.nbuv.gov.ua. 3. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. URL: http://www.library.lviv.ua. 4. Geography. Definition, Types, History, & Facts. Britannica. URL: https://www.britannica.com/science/geography.
Тривалість курсу	<i>Денна форма навчання:</i> 150 годин, з них 48 годин аудиторних: 32 – лекційні, 16 – семінарські заняття; 102 години самостійної роботи.
Обсяг курсу	5 кредитів
Очікувані результати навчання	По завершенню цього курсу студент повинен: знати: особливості розвитку суспільної географії як системи наукового знання на різних етапах історичного розвитку; внесок окремих персоналій і наукових шкіл у розвиток суспільно-географічної науки; теоретичні ідеї українських суспільно-географів; вміти: розкривати взаємозв'язок логіки та історії наукового пізнання, аналізувати сучасні тенденції суспільно-географічної науки як результат її історичного

	розвитку; прогнозувати головні напрями розвитку суспільно-географічної науки; користуватися літературними, картографічними та Інтернет-джерелами для вивчення історії становлення і розвитку світової та української суспільної географії.
Ключові слова	Суспільно-географічна наука, історія суспільної географії, історична суспільна географія, періодизація історії суспільної географії.
Формат курсу	Очний, дистанційний. Проведення лекційних і семінарських занять.
Теми	Тема 1. Зміст, структура і завдання курсу. Періодизація історії суспільно-географічної науки (2 год. лекц.; 2 год. семінар.). Тема 2. Суспільно-географічне джерелознавство (2 год.). Тема 3. Антична натурфілософія та зародження наукових напрямків суспільно-географічної науки (4 год. лекц.; 2 год. семінар.). Тема 4. Особливості суспільно-географічного світобачення Середньовіччя (V–XV ст.) (2 год.). Тема 5. Вплив Великих географічних відкриттів на розвиток суспільно-географічних ідей та концепцій (2 год. лекц.; 2 год. семінар.). Тема 6. Розвиток суспільно-географічних ідей у XVIII – першій половині XIX ст. Завершення класичного періоду розвитку суспільної географії (2 год. лекц.; 2 год. семінар.). Тема 7. Становлення і розвиток наукової суспільної географії у другій половині XIX – на початку XX ст. Диференціація суспільно-географічного пізнання (4 год. лекц.; 2 год. семінар.). Тема 8. Головні напрями розвитку географічної науки у XX ст. (2 год.). Тема 9. Вивчення географії України у Давні часи. (4 год.). Тема 10. Суспільно-географічні ідеї українських учених XIV–XVIII ст. (2 год. лекц.; 2 год. семінар.). Тема 11. Національно-культурне відродження України XIX ст. і розвиток наукових напрямів суспільної географії (2 год. лекц.; 2 год. семінар.). Тема 12. Розвиток суспільної географії в НТШ (2 год.). Тема 13. Розвиток географії у Львівському університеті. Формування наукових шкіл (2 год. лекц.; 2 год. семінар.).
Підсумковий контроль, форма	Іспит, відкриті питання.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких курсів: «Історія України», «Основи суспільної географії», «Організація і методика соціально-економіко-географічних досліджень», які достатні для сприйняття навчального матеріалу.

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Використовуються такі методи навчання: а) словесні – лекція, пояснення, бесіда; б) наочні – ілюстрування лекційного матеріалу картосхемами, рисунками, фотографіями; в) інтерактивні (диспут, мозковий штурм, кейсів).
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, програма Office 365
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: <i>семінарські заняття</i>: 8 занять по 4 бали за кожне; максимальна кількість балів – 32 (32 % семестрової оцінки); <i>змістові модулі</i>: 2 змістові модулі по 5 балів за закриті тестові завдання; максимальна кількість балів – 10 (10 % семестрової оцінки); <i>індивідуальне науково-дослідницьке завдання</i> – максимальна кількість балів – 8 (8 % семестрової оцінки). <i>Іспит</i> – 50 балів. Підсумкова максимальна кількість балів – 100. <i>Відвідування занять</i>. Обов'язкова присутність студентів на лекціях і семінарських заняттях. <i>Політика щодо дедлайнів та перескладання</i>. Семінарські заняття обов'язково відпрацьовуються. Перескладання модулів відбувається лише за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). <i>Академічна доброчесність</i>. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування будуть вважатися випадками академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в індивідуальній науково-дослідницькій роботі студента є підставою для її незарахування. Списування під час модульного опитування та іспиту заборонені.
Питання до заліку чи іспиту	Питання формуються відповідно до програми силабусу. Орієнтовний перелік питань змістових модулів поданий у навчальному посібнику.
Опитування	Анкету-оцінку для оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.